

De svenske statsbaner har i år tjent 85 mill. kr. på den tyske gjennomgangstrafikk. Herav faller 45 mill. kr. på persontrafikken, og 40 mill. kr. på godstrafikken. Dette opplyses av chefen for de svenske jernbaners militærkontor. Samtidig angøres tall, som viser i hvilken grad trafikken har steget fra en beskjeden begynnelse i 1940.

Vi får dette være en passende innledning til meldingen om at den tyske transport av krigsmateriell gjennom Sverige aldeles ikke har opphørt for alle grupper vedkommende. Militærbiler som ikke akkurat er panserbiler transporteres således fremdeles. En svensk avis, som gjorde en forespørsel om dette forhold, fikk det svar fra vedkommende myndighet, at det var tollvesenets sak å avgjøre om en vare var krigsmateriell eller ikke. Men dette er jo den skjære idioti! Når det gjelder import til et krigsførende land kunde man kanskje påstå at visse varegrupper, som hadde både civil og militær anvendelse, måtte transiteres, idet det ikke var bevist at de skulde anvendes militært. Men når det gjelder transit av noget slikt som biler til

et okkupert land som Norge, hvor så å si all civil biltrafikk er bragt til ophør, er det klart at også almindelige biler må regnes som krigsmateriell. Tyskerne har ingen legitime civile behov her i landet.

Det er altså apenbart at bilene - som alt lignende materiell som fremdeles transiteres - skal benyttes av den tyske krigsmakt og er krigsmateriell. Det er lovtrekkeri av svenskene å påstå noget annet. Og så er svina enda så frekke at de gjør en eller annen stakkars tolder til synder og lar ham stå der med ansvaret og en liste over krigsmateriell som biler ikke står på! Ja, undskyld at vi griper til skjeldsord, men er det ikke fristende? La oss ihvertfall være enige om at de er nogen lure fanter, og at tyskerne enda ikke er så svekket, at den skindfellen som heter Götalejonet for alvor springer op.

I en radiotale fra London forleden opfordret Øksnevad oss på hjemmefronten til å holde sammen og holde tett. Vær på vakt mot samvittighetsløse lyttere og observatører, sa han.

K o l d f o s t

Fredag 3. sept. 1943, klokken halv fem om morgenen, gikk britiske og kanadiske avdelinger tilhørende 8. armé iland på det italienske fastland. Landstigningen fant sted tvers overfor Messina. Troppene møtte så liten motstand, at mål som var utsett til å inntas av forsterkningene, allerede blev nådd av fortroppene. Britene har enda ikke møtt tyskere. De har inntatt S. Giovanni og hovedstaden i Calabria, Reggio, med tilhørende flyplass. Italienerne overgir sig uten større motstand - her som på Sicilia, - og mange fanger er tatt. Forsterkninger og forsyninger fortsetter å komme inn til Reggio og havna Gallico. Britene er forberedt på å møte kraftigere motstand under sin fortsatte fremmarsj, så meget mere som fjellterrenget byr på gode muligheter for forsvar. - Forut for invasjonen gikk et kraftig angrep av britiske sjøstridskrefter mot de italienske kystbefestninger. Slagskipene Nelson og Rodney gikk ledsaget av mindre enheter op gjennom Messinastredet og bombarderte kystbefestningene. Det ene slagskipet gikk først og fyrte granater beregnet på å gjennemtrenge panser. En halv time etter fulgte det andre med høieksplosive granater. Begge slagskipene er utstyrt med 16 tons skyts og avfyrrer granater, som veier et tonn. Den britiske Middelhavsflåte fortsetter å understøtte operasjonene etter landgangen. Blant de slagskip, som deltar, nevnes også Warspite og Waliant. Den strategiske bombing av mål i Italia fortsetter for full kraft. Britiske og amerikanske fly fra Nordafrika og Midtøsten deltar. I Syditalia er alle viktigere skiftestasjoner blokert. Flyplasser og veier er blant målene for angrepe, som foregår døgnet rundt. Den tysk-italienske jagermotstand er ubetydelig. Mål i Norditalia bombes også. Blant annet har amerikanske Liberator bombefly ødelagt en bro ved Bolzano søndenfor Brenner og derved stoppet jernbanetrafikken til og fra Tyskland. De tyske styrker i Italia anslåes

til 18-20 divisjoner eller 400.000 mann. Italia har 50 divisjoner under våpen, men derav står bare 20 i Italia, mens de øvrige deltar i vaktholdet på Balkan. I Frankrike har besetlestroppene fått forsterkninger, slik at det her står 30 divisjoner, hvorav 10 er elite-divisjoner, som danner reserven. Over Madrid og Vichy kommer meldinger om store allierte konsentrasjoner av tropper og skip i nordafrikanske havner og Gibraltar. Tyskerne gjetter på at en invasjon på Corsica er foretående. Dette har meget for sig, men en invasjon på Sardinia vil antagelig gå forut, idet erobringen av Sardinia og Corsica vil tjene til å understøtte de alliertes fremmarsj i Italia. Badoglio har utnevnt en ny ambassadør i Berlin. Det forteller en del at ambassadøren er tidligere italiensk generalstabschef. Generalene de Bono, Cavaliere og Graziano er arrestert. En rekke høitsstående fascister er satt under straffefølgning for korrupsjon og ulovlige berikelser. Blant dem er Mussolinis svigersønn grev Ciano, som vil få sin uhyre formue inndratt. På denne måten håper Badoglio å stille opinionen tilfreds og bringe kritikken av hans krigspolitik til taushet. Ikke desto mindre meldes det om nye fredsdemonstrasjoner etter landgangen som bare har latt sig undertrykke ved hjelp av militæret. Når vi betrakter Middelhavsfronten som en kombineret sjø-, land- og luftfront, ser vi hvor meget større betydning den har fått siden november ifjor. I første rekke vil vi kalle kampen om Italia for en kamp om flyplasser. I sør skyter nå de britisk-amerikanske flyvåpner sine baser fremover inntil de i forening med flyene fra Storbritannia skal gjøre luften over Tyskland til en hvirvlende haglstorm med bomber til hagel. Før dette har skjedd, vil de allierte landstridskrefter ikke forsøke å rette dødsstøter mot Hitler-Tyskland. Og innen det har skjedd, vil tyskerne selv ha valget om de vil kvitte sig med Hitler og nazismen og utlevere krigsforbryterne til de alliertes dom.

Alliert bombing. - En rekke kraftige allierte dag- og nattangrep er utført mot mål i Tyskland, Holland, Belgia og Nordfrankrike. Det var industrielle mål, jernbaner, flyplasser, sluseanlegg m. m. Miner er også lagt i fiendtlige farvann. Vi skal bare omtale nærmere de to kraftigste angrepene, som blev rettet mot Berlin. Natten til den 1. sept. var Berlin utsatt for et kraftig og konsentrert angrep av britiske bombefly. Det varte i 45 minutter. Tyskerne forsøkte å møte angrepet med nye forholdsregler, som dog ikke kom til å svare til forventningene. Med sine nattjagere steg de opp over de britiske bombefly og slapp fallskjembluss. Disse oplyste imidlertid ikke bare bomberne, men også nattjagerne, og gjorde dem til bedre mål for bombeflyenes maskingeværskyttere. Svære branner opstod i målområdet som ikke bar slukket neste dag. Inatt var Berlin utsatt for et nytt angrep av britiske Lancasterfly, det mest konsentrerte angrep på mål i Tyskland under krigen. I løpet av 20 minutter blev 1000 tonn bomber kastet. Nattjagerforsvaret var denne gang svakere, men antiluftskytset sterkere. 22 fly gikk tapt på dette angrep, mens 47 fly ikke vendte tilbake etter forrige angrep, som blev foretatt i forening med angrep på andre mål. I år er 96.000 tonn bomber kastet over Tyskland hvilket er nesten det dobbelte av den samlede bombelast kastet over Tyskland i alle krigens foregående år. Av denne bombelast er 5000 tonn kastet over Düsseldorf, 5000 tonn over Nürnberg, 9000 tonn over Essen, 6000 tonn over Duisburg, 11.000 tonn over Hamburg, 6000 tonn over Berlin (+ 1000 tonn i siste angrep), og 8000 tonn over Köln.

Ved frontene i Russland er stillingen som følger. Ved det Asovske hav har russerne erobret Taganrog. Under påfølgende kamper ved Miuseven er 35.000 tyskere falt og 5000 tatt til fange. Store mengder krigsmateriell er falt i russernes hender. I dette frontavsnitt presser russerne så hardt på, at tyskerne ikke greier å frigjøre sig under retretten. Tallrike tyske garnisoner er i det siste blitt omringet og tatt til fange. Vest for Belgorod har russerne erobret den

viktige by Sumy. Nærmere jernbaner Brjansk-Kiev har de inntatt Glukhov, og står bare 30 km fra jernbanecentret Konotop. På jernbanen Spas-Demensk-Smolensk har russerne tatt Jelnja, og nord for den Dorogobusj, hvor de møtte kraftig tysk motstand. Den russiske fremgang på alle frontavsnitt resulterte bare igår i inntagelsen av 450 tettbeboede strøk.

Den danske motstand mot tyskerne som har resultert i at landet er blitt erklært i beleiringstilstand må først og fremst sees på bakgrunn av krigssituasjonen. Etter den vending som krigen har tatt, mener danskene at motstanden nu først kan bli effektiv. Den økende danske sabotasje skyldes at danskene gjerne vil spare både sig selv og de allierte for bombing av tyskkontrollert industri. Norges eksempl og sympatien for Norge har dessuten spillet inn hos danskene. De har ikke minst lagt an på å hindre den tyske gjennomgangstrafikk til Norge. Under tyskernes overtagelse av kontrollen i landet blev det særlig ydet motstand av marinens folk. Over 200 danske matroser ofret livet i en tre timers kamp for at deres kamerater etter admiralens ordre kunde senke sine skip, 20 fartøier blev senket på Kjøbenhavns red. Sabotasje ved danske industrier forsetter. 200 danske "kommunister" i konsentrasjonsleir i Nordsjælland overmannet sine voktere og vant friheten. Danske flyktninger ankommer til Sverige i småbåter. Forrige søndag kveld drepte tyskerne 23 personer i Kjøbenhavns gater fordi de hadde overtrådt portforbudet. Andre blev såret. 130 fremtredende personer er arresteret av tyske og danske-fødte SS-soldater. Den danske regjering har gått av og nektet å innfinne sig til et forhandlingsmøte med tyskerne. Kong Christian holdes visstnok innesperret på sitt slott sammen med den kongelige familie.

Den norske forfatter Axel Kiehlands teaterstykke "Et land vil leve", som gikk på en svensk scene, er blitt nektet oppført av den svenske regjering fordi det inneholdt nedsettende bemerkninger om tyskerne.

Finsk presse og radio har gitt til kjenne sin sympati for Danmark, og betegner tyskernes fremferd som ulovlig.

KGL Post

Den 3. september, samme dag som 8. aine gikk i land på Italias syd-spiss, undertegnet italienske utsendinger Italias betingelsesløse kapitulasjon. Forut hadde det funnet sted forhandlinger i nøytralt land. Kapitulasjonen blev fullbyrdet på Sicilia. Først den 8. september, da de allierte hadde truffet forberedelser til militær utnyttelse av kapitulasjonen, blev denne gjort kjent. Inntil da hadde de italienske utsendinger vært holdt tilbake på Sicilia.

Vi kan tenke oss at Badoglio etter sin maktovertagelse i det lengste hadde håpet på å kunne kapitulere på visse betingelser. Da dette ikke gikk, og han innså det håpløse i å fortsette kampen, har han kapitulert betingelsesløst, men har samtidig fått et tilsagn fra de allierte, d. v. s. Storbritannia, U. S. A. og Russland, om at den form den endelige fred får, vil avhenge av Italias videre optreden. Dette, og ikke at gass-marskalken Badoglio plutselig har innsett at Hitler er menneskehetens fiende, er forklaringen på at Italia nu trekker kniven ut av ryggen på Frankrike og kjører den i ryggen på Tyskland. Blant alle dem vi har snakket med om Italias fremferd hersker det bare en mening, og det er den vi her har gitt uttrykk for. At alle dessuten er enige om at Tyskland ikke fortjener bedre, er en sak for sig.

Når Italia kapitulere betingelsesløst, vilde det være naturlig at det respekterte den tidligere akseptarners besettelse av de områder av Italia, hvor tyskerne allerede står. På samme måte burde de mot fri avmarsj ha overgitt sine våpen til tyskerne på Balkan. Men vi skal ikke gråte over at italienerne nu vender sine våpen mot tyskerne - i Italia og på Balkan.

For de allierte var det ingen annen utvei enn å akseptere Badoglioregjeringen og slutte våpenstillstanden med den. Når de allierte først hadde med italienerne å gjøre, kunde det være hipp som happ enten det blev Badoglio, kong Victor Emanuel eller en annen italiener. Tyskerne bør nu

huske Churchills ord, da han ved Italias inntreden i krigen ønsket dem varmt tillykke med den klamp om foten, de hadde anskaffet sig.

Alt tyder på at Italias overgivelse er kommet overraskende på tyskerne og at den vil bety et stort tap for dem. Hadde ikke Italias hjelp spillet en så stor rolle for tyskerne, vilde de ikke vært så redde for å støte Badoglio, men truffet sine militære og politiske forholdregler med større kraft.

Efter at våpenstillstanden var sluttet, løp den italienske krigsflåte ut fra sine havner. Fra Malta meldes det at en italiensk eskadre bestående av 4 slagskip, 7 kryssere og 6 destroyere er løpt inn på havnen. De kom under beskyttelse av allierte fly og krigsskip. En annen italiensk eskadre på vei til Nordafrika blev angrepet av tyske fly, som opnådde å senke et slagskip. Mange av besetningen blev reddet av andre italienske krigsskip. Det meldes også at en italiensk eskadre skal være kommet inn til Mallorca, en av de spanske øier Balearene.

I Hellas har tyskerne overtatt vakt-holdet helt og med makt fratatt italienerne deres tunge utstyr. På øia Rhodos har de gått til angrep på den italienske garnison med stupbombefly. Vi er alt kommet dit, at det i realiteten hersker krigstilstand mellom Italia og Tyskland. Om denne igjen vil opphøre, er en sak for sig. Man skulde tro at Italia først måtte bli befridd og få slutte fred med de allierte, før det for alvor kunde komme i krig med Tyskland. Karakteristisk er det imidlertid, at allerede før våpenstillstanden, var det en italiensk regimentskommandør, som med hele sin styrke gikk over til de alliertes linjer og meldte sig til tjeneste. Han og hans folk, sa han, vilde slåss mot tyskerne, for det var deres virkelige fiender.

Samme dag som våpenstillstanden trådte i kraft kom også meldingen om allierte landsetninger på Italias kyster. Idag står de allierte i byen Salerno søndenfor Neapel, og i den italienske flåtehavn Tarent, hvorfra de mersjerer mot Brindisi

11. sept.

ved innløpet til Adriaterhavet. Ved Tarent har viktige flyplasser falt i de alliertes hender. Allierte krigsskip opererer allerede i Det Joniske Hav og sydligst i Adriaterhavet.

General Rommel har overkommandoen i Norditalia. Italienske styrker her søker å hindre tyskerne i å sette sig i besiddelse av nøkkelstillingene.

Italienske jernbanearbeidere og personal driver en utstrakt sabotasje, og det har lyktes dem næsten å lamme jernbanetrafikken over hele landet. Tyske jernbanefolk er underveis for å overta. I Sydfrankrike har de italienske vaktstyrker i stort antall gått over den schweiziske grense. Andre, som har sett veien sperret av tyskere, har sluttet sig til de franske patrioter.

v v v

Russlands makt øker, og tyskerne ser en ny krigsvinter nærme sig truende. Dette er bakgrunnen for de store tyske tilbaketrekninger på den russiske front. I sydavsnittet har tyskerne trukket sig ut av Donetz-bassenget og er på vei til bakenfor Dnjepr. De trekker sig tilbake under sterkt direkte press. Russerne følger så tett etter dem, at de ikke når å legge ut miner, og må etterlate store mengder materiell i russernes hender. Stalino er falt, og på hovedbanen til Dnjepropetrovsk har russerne allerede nådd frem til Tsjaplino og har inntatt denne by. Ved det Asovske hav har de erobret Mariupol. For å demme op for trusselen fra nord, har tyskerne kastet inn alle sine reserver ved Poltava, og det har lyktes dem å holde dette viktige knutepunkt til nu. Sannsynligvis har de måttet hente forsterkninger fra frontene lenger nord, og har derved muliggjort den russiske erobring av Konotop på jernbanen Brjansk-Kiev, og det enda viktigere knutepunkt Bakmatsj. De rykker nu sydvestover langs jernbanen mot Nesjin. Rett i nord for Konotop har de gått over elva Desna og står foran byen Novgorod-Seversk. Og videre mot nord truer de med å skjære over jernbanen Brjansk-Smolensk. Nord for Brjansk har de erobret jernbaneknutepunktet Ljudinovo.

v v v

Den bombevekt som tyskerne 57 netter på rad kastet over London for

N O R G E F R I T T

1943

NORGE FRITT

Nr. 38

18. september 1943

3. årg.

Italia-fronten. - I krigens første par år var tyskerne enda så seierssikre, at de kunde melde om en erobring eller et slag vunnet et par dager før det virkelig hadde funnet sted. De allierte nådde ikke mere enn å dementere den tyske propagandas påstand før denne var blitt en kjensgjerning. I Frankrike feiret dette tyske propagandatrick samme triumfer; det skapte mistillid til de allierte kommunikeer, og tyskerne opnådde å skremme hele verden ved en fremmarsj, som virket desto hurtigere fordi de tok alle seire et par dager på forskudd. Men det er et gammelt ord som heter juks kommer atpå, og i Russland et års tid etter vendte Goebbels' propagandametode sig mot tyskernes selv. Det varte ikke lenge før tyskernes påstander om Leningrads inntagelse, Moskvas forestående fall o.s.v. ikke lenger inngjød skrekk, men vakte latter. Men tyskerne lot sig ikke belære før nederlaget ved Stalingrad simpelthen tvang dem til å ta rev i seilene. Etter at den tyske propaganda nu i lang tid har vært meget forsiktigere, var det ikke fritt for at folk spurte sig om det virkelig var noe i det, da tyskerne for nogen dager siden bragte den sensasjonelle melding om det allierte nederlag ved Salerno og evakueringen, som de kalte en gjentagelse av Dunquerque. Men så var det ikke noget nytt Dunquerque, men tvertimot noe i retning av et nytt Stalingrad, et nytt Tunis.

Tyskerne hadde satt alle til rådighet stående krefter inn på å kaste general Clarks 5. amerikanske og britiske arme i sjøen. De hadde 3 panserdivisjoner og 2 pansergrenaderdivisjoner samt et kraftig artilleri, som fra fjellene omkring behersket kysten, hvor landgangen fant sted. I luften var tyskerne de alliertes jevnbyrdige, ikke fordi de hadde like mange fly, men fordi de hadde flyplasser i nærheten mens de allierte enda ikke hadde nådd å ta de erobrede flyplasser i Syditalia i bruk.

Fra syd var general Montgomerys 8. arme på fremmarsj uten å møte

større motstand. Men marsjen blev sinket av tyskernes gjennomførte ødeleggelse av alle kommunikasjonsmidler. Tyskerne hadde håpet å kunne gjøre det av med 5. arme først for å vende sig mot 8. arme etterpå. Men deres håp blev gjort til skamme. De opnådde å drive de allierte tilbake og å kjøre kiler inn i deres stillinger. Men allierte forsterkninger vedblev å komme inn, allierte bombe-fly tok tyskernes fremskutte flyplasser under kraftig behandling, og fra sjøen fikk de tyske artilleristillinger føle den britiske flåtes grove skyts.

Idag er tyskerne på fullt tilbaketog. Deres retirerende kolonner er uten flybeskyttelse og under kraftig alliert flybombardement. Patruljer tilhørende 8. arme har opnådd kontakt med 5. armens patruljer. Og 8. armens hovedstyrke opprettholder kontakt tvers over Italia med det armekorps, som rykker frem langs østkysten og nu står foran Foggia.

Under fremmarsjen får de allierte rådighet over flere og flere flyplasser. Fra de først inntatte opererer allerede allierte jager- og jagerbombe-fly. Tyskerne vil igjen fullt ut få føle de alliertes overvekt i luften. Da veier og jernbaner nordover i Italia går langs kysten, vil det britiske og amerikanske tunge marineartilleri også bli av avgjørende betydning. Nu da det tyske forsvaret har brutt sammen ved Salerno, vil tyskerne ikke mere enn kunne forsinke de alliertes marsj nordover. **Utleveringen** av den italienske flåte er kanskje den mest betydningsfulle erobring ved Italias kapitulasjon. Av Italias 7 slagskip gjennomgår et større reparasjon, et annet blev senket av tyskerne, mens de fem øvrige ankom til Malta i god behold. Til Malta er det alt i alt kommet over 30 italienske krigsskip, derav 8 eller 9 kryssere og over 15 destroyere. En rekke andre delvis mindre krigsskip er løpt inn i allierte eller nøytrale havner, sålde 28 skip i Palermo på Sicilia og 20 skip i tyrkiske havner. Det samme gjelder den italienske ubåtflåte. 60 italienske divisjoner, som delvis

uce år siden, er ikke større enn den bombevekt, som britene nu på en natt kaster over tyske byer. Nu hører vi ofte følgende melding fra BBC: Ingen tysk flyvirksomhet over Storbritannia inatt. Men den britiske og allierte flyvirksomhet over Tyskland og okkupert område øker fra dag til dag, uke til uke, og måned til måned. Om det er stillere en uke på grunn av været eller andre forhold, så tar det sig dobbelt op i den følgende. I siste uke har en meget stor styrke britiske bombefly vært over Mannheim og Ludwigshaven, hjemsted for kjemiske fabrikker og våpenindustrier. 1500 tonn bomber blev kastet. Svære branner opstod som kunde observeres neste dag. München har også vært kraftig angrepet av britiske nattbombere. Amerikanske flyvende festninger har utført et dagangrep på mål i Stuttgart. Skiftetomter og flyplasser i Frankrike er angrepet. 200 tog blev angrepet i august.

v v v

Tre dagers kombinerte land- og flåte-øvelser er foretatt av allierte stridskrefter i Kanalen. Norske styrker deltok. Øvelsene er de mest omfattende som har vært utført i sitt slag. Siden 1940 har det ikke vært så livlig i Kanalen. Øvelsene kunde forløpe uten forstyrrelser takket være intense allierte flyanfall mot fastlandet.

v v v

20.000 japanske tropper er omringet av allierte fallskjermtropper på New Guinea. Den største allierte flystyrke, som enda har vært sett i Østen, var satt inn. De allierte mottar forsterkninger og gjør fremgang.

v v v

I august er det senket flere tyske ubåter i Nordatlanteren enn allierte handelsskip. For øvrig er ferre ubåter enn tidligere i virksomhet. I denne måned er det bare i Biscaya-bukten senket 7 tyske ubåter, de fleste av dem av britiske fly.

v v v

Nazifiendtlige guerillaavdelinger har begynt å optre i Ungarn. I Tyskland er antallet av tuberkulosestilfeller det dobbelte av tilfellene før krigen. Den finske statsminister opfordrer befolkningen til å forholde sig rolig, idet regjeringen gjør alt for å opna den fred folket ønsker.

v v v

stod i Italia, delvis på Balkan, må tyskerne nu forsøke å erstatte. Og det værste er at tyskerne ikke bare har tapt de italienske divisjoner som forbundsfeller, men dels har fått dem som fiender. I Jugoslavia har italienerne dannet en "Garibaldi-arme", som kjemper på friskarenes side.

Britiske stabsoffiserer er ankommet til de jugoslaviske frihetskjemperes hovedkvarter. Jugoslaverne har besatt en større strekning av den kroatisk kyst. De har erobret havnebyen Split (Spalato) og Susak ved Fiume. Kroatisk soldater løper over til jugoslaverne. En tsjekkoslovakisk bataljon kjemper også på friskarenes side.

v v v

Russerne står nu 70 km fra Kiev. Hvor det raser et heftig slag. De støter frem fra Nesjin, mens de neste har omringet jernbaneknutepunktet Priluki sydøst for Nesjin. Mot nordvest går de frem mot Tsjernigov. På vestsiden av Desna har de inntatt Novgorod-Seversk. Som det allerede fremgår av de tyske kommuniker, er Brjansk falt, og fra dette viktige centrum fortsetter russerne mot Reslavl. Losovaja er gjenerobret av russerne, og de står foran Pavlograd. Lenger mot syd har de inntatt jernbaneknutepunktet Berdjansk ved Det asovske hav. Ved å skjære over jernbaner og omringe og erobre viktige jernbanecentra tvinger russerne fienden til ustanselig retrett "for å rette ut sine linjer", som det heter. Det vil si at tyskerne stadig utmanøvreres, stadig har trusselen om å bli omringet svevende over sig. Katastrofen ved Stalingrad fortsetter å spøke i deres hjerner. Når tyskerne nu sier at de har rettet ut sine linjer, vet vi at de er blitt utmanøvrert. Det betyr en ting: retrett. Siden november ifjor har tyskerne vært på uavbrutt retrett!

v v v

President Roosevelt har avgitt en uttalelse etter Italias kapitulasjon. Landgangen i Italia blev bestemt på Casa Blanca-konferansen, sa han. Og han kunde meddele at det på Quebec-konferansen er fastsatt tid og sted for andre landganger i Europa. Det gjalt å oprette baser for

bombing av Syd- og Østtyskland. Et mål med krigen var ikke bare å utslutte naziststyret, men også den prussiske militære klikk måtte forsvinne. Med hensyn til bombing av oljekildene i Ploesti uttalte presidenten at de 56 fly som gikk tapt, ikke var meget rønt i forhold til den skade, som blev tilføid tyskerne. Bombingen av militære mål i vasallstatene, Romania, Finland, Ungarn og Bulgaria, vilde fortsette, sa han. Det vilde også stimulere misnøien i disse land. - Vi merker oss at presidenten uttrykkelig nevnte Finland, tiltross for at U.S.A. ikke er i krig med dette land. Det vil sikkert gi Finland noe å tenke på. Ungarn har allerede begynt å tenke.

v v v

Den norske regjering har vedtatt en provisorisk anordning, som forandrer adgangen til å ilegge og inndrive bøter. Tidligere har bøter for forbrytelser vært begrenset opad til 10.000 kr. og for forseelser til 5000 kr. Bøter både for forseelser og forbrytelser skal nu kunne ilegges uten begrensning opad. Medlemmer av NS eller andre som har beriket sig på ulovlig måte, vil kunne få sine formuer inndratt. Foruten å bli fratatt ulovlig gevinst, vil vedkommende måtte erstatte den skade de har voldt.

v v v

Den tyske grensevakt i Fæmundtrakten er forsterket. Større befestningsanlegg foregår i og ved Bodø. Tyskerne har gjenoptatt arbeidet på en flyplass i Rygge som har ligget nede siden 1940. De har lagt beslag på 4000 mål jord tilhørende 14 gårder. En del tyske tropper er transportert ut av landet. Man regner med at 10.000 flere tropper er reist ut av landet enn det er kommet inn siden permitenttrafikken gjennom Sverige ophørte.

v v v

Østen. - Salamaua og Ley på New Guinea er erobret av de allierte. 20.000 japanere er isolert.

v v v

Jøssinger og jøssinger.

Det hendte sig en gang for lenge lenge siden, så lenge at de ferreste husker det nå, at allierte sjøstridskrefter gikk inn til den lille norske by Svolve nordpå. De senket en del tysk tonnasje på havna, ødela nogen tyske anlegg i nærheten og trakk sig tilbake i god orden. Med sig førte de en del unge norske menn og kvinner, som forlot fedrelandet for å være med på å hente friheten hjem. Vi minnes nogen ord som falt mellom to av disse kvinnene som vi hørte den ene av dem fortelle om i radio etterpå. Hun fortalte at en halv time eller så før skipene skulde lette kom vennen inn til henne og spurte om hun vilde med. Hun betenkte sig. Det var selvfølgelig ikke så greit å forlate alt på så kort varsel og gi sig det ukjente i vold. "Du er vel norsk!" sa venninden da. Det var hun, og hun blev med. Men skipene førte også med sig nogen, som ikke reiste så godvillig, nemlig medlemmene av NS. Blant dem var det - hvis vi ikke husker feil - Svolve politimester. Han var blitt medlem av NS etter 9. april. Folk sa om ham at han hadde satt sig i j yngesolen sin og gitt den fart. "Tyskland vinner, England vinner, Tyskland vinner, England vinner," hadde han sagt ettersom stolen vippet frem og tilbake. Den stoppet på "Tyskland vinner", og så meldte mannen sig inn i NS.

Denne lille historien har vi av og til kommet til å tenke på. På den ene siden har vi dem som når det spørres om de er norske, kaster alle betenkeligheter overbord og går inn for den gode sak, på den andre siden har vi mannen i j yngestolen, mannen som teller på knappene for å se om Tyskland vinner eller England eller de allierte vinner. Ja, en trenger ikke å telle på knappene lenger for å se hvem som vinner, men i 1940 var det nogen som gjorde det, og i 1941 og 42 også. Men hvad vi egentlig skulde ha sagt, var at det ikke var alle som var så uheldige som politimesteren i Svolve. Av de j yngestolene som dengang var igang landet over har nok de fleste nu endelig stoppet på "England vinner", og mannen i stolen sitter der og kaller sig

for jøssing. Nå spørr vi våre lesere, kan dere huske at vi engang i tiden hadde nok så mange av det slaget vi kalte for stripete? Javel, men hvor er de blitt av alle sammen? Jo, det skal vi si. De stripete er nettop de som satt i j yngestolene og ikke visste til hvilken kant de skulde helde. Nu har j yngestolen stoppet på tysk nederlag og alliert seier, og de stripete er blitt jøssinger. Vi vil kalle dem for j yngestoljøssinger.

Når vi nu snakker om disse j yngestoljøssingene, som er representert innen alle lag av befolkningen og innen alle yrker, så er det fordi det er nødvendig. De er slike stakkarer, at vi helst hadde latt dem være i fred, hadde det ikke vært fordi de tross alt ennu er en fare for den norske front. De er en fare fordi de utgjør i en svakhet i fronten. Vi må derfor aldri glemme at vi har dem der.

Vi smiler i skjegget når vi tenker på oppgjørets dag. Kjenner vi j yngestoljøssingene rett, kommer ingen til å være mere blodtørstige enn dem. Da skal vi se j yngestoljøssingene med revolver og kniv på jakt etter j yngestolquislingene. Og så tenke sig til at den eneste forskjellen mellom dem ligger i j yngestolen! (Forts.)

v v v

Den svenske øverstbefalende har i en tale til soldatene fremholdt at den høie grad av krigsberedskap er nødvendig, idet det er fare for nye krigsutbrudd i Nordeuropa. Krigsutbrudd mellom andre land enn Tyskland og Sverige kan ikke tenkes, all den tid alle andre nordeuropeiske land er i krig eller okkupert. Den svenske flyvåpen styrkes. Sveriges marine består av 3 7000 tonn panserskip med 28 cm.s kanoner, 5 mindre panserskip med 21 cm.s kanoner, 9 destroyere, 15 torpedobåter og 24 ubåter.

v v v

I et radiointervju forleden uttalte admiral Riiser-Larsen om våre norske flyvere at de fikk sin utdannelse etter et etter våre forhold tilpasset britisk system. De kunde måle sig med de beste av de allierte lands flyvere, sa han. De norske tap i forhold til de tyske var 1-4. Mange nedskutte norske flyvere er havnet i tysk krigsfangenskap. Nordmennene

stod i Italia, delvis på Balkan, må tyskerne nu forsøke å erstatte. Og det værste er at tyskerne ikke bare har tappt de italienske divisjoner som forbundsfeller, men dels har fått dem som fiender. I Jugoslavia har italienerne dannet en "Garibaldi-arme", som kjemper på friskarenes side.

Britiske stabsoffiserer er ankommet til de jugoslaviske frihetskjemperes hovedkvarter. Jugoslaverne har be-satt en større strekning av den kroatiske kyst. De har erobret havne-byen Split (Spalato) og Susak ved Fiume. Kroatisk soldater løper over til jugoslaverne. En tsjekko-slovakisk bataljon kjemper også på friskarenes side.

v v v

Russerne står nu 70 km fra Kiev. Hvor det råser et heftig slag. De støter frem fra Nesjin, mens de neste har omringet jernbaneknutepunktet Priluki sydøst for Nesjin. Mot nordvest går de frem mot Tsjernigov. På vestsiden av Desna har de inntatt Novgorod-Seversk. Som det allerede fremgår av de tyske kommunikeer, er Brjansk falt, og fra dette viktige centrum fortsetter russerne mot Reslavl. Losovaja er gjenerobret av russerne, og de står foran Pavlograd. Lenger mot syd har de inntatt jernbanepunktet Bardjansk ved Det asovske hav. Ved å skjære over jernbaner og omringe og erobre viktige jernbanecentra tvinger russerne fienden til ustanselig retrett "for å rette ut sine linjer", som det heter. Det vil si at tyskerne stadig utmanøvreres, stadig har trusselen om å bli omringet svevende over sig. Katastrofen ved Stalingrad fortsetter å spøke i deres hjerner. Når tyskerne nu sier at de har rettet ut sine linjer, vet vi at de er blitt utmanøvrert. Det betyr en ting: retrett. Siden november ifjor har tyskerne vært på uavbrutt retrett!

v v v

President Roosevelt har avgitt en uttalelse etter Italias kapitulasjon. Landgangen i Italia blev bestemt på Casa Blanca-konferansen, sa han. Og han kunde meddele at det på Quebec-konferansen er fastsatt tid og sted for andre landganger i Europa. Det gjalt å oprette baser for

bombing av Syd- og Østtyskland. Et mål med krigen var ikke bare å ut-slette nazistyre, men også den proussiske militære klikk måtte for-svinne. Med hensyn til bombing av oljekildene i Ploesti uttalte presi-denten at de 56 fly som gikk tapt, ikke var meget regnet i forhold til den skade, som blev tilføid tysker-ne. Bombingen av militære mål i vasallstatene, Romania, Finland, Ungarn og Bulgaria, vilde fortsette, sa han. Det vilde også stimulere misnøien i disse land. - Vi merker oss at presidenten uttrykkelig nevnte Finland, tiltross for at U.S.A. ikke er i krig med dette land. Det vil sikkert gi Finland noe å tenke på. Ungarn har allerede begynt å tenke.

v v v

Den norske regjering har vedtatt en provisorisk anordning, som forandrer adgangen til å ilegge og inndrive bøter. Tidligere har bøter for forbrytelser vært begrenset opad til 10.000 kr. og for forseelser til 5000 kr. Bøter både for forseelser og forbrytelser skal nu kunne ilegges uten begrensning opad. Medlemmer av NS eller andre som har beriket sig på ulovlig måte, vil kunne få sine formuer inndratt. Foruten å bli fratatt ulovlig gevinst, vil vedkommende måtte erstatte den skade de har voldt.

v v v

Den tyske grensevakt i Fæmundtrakte-ne er forsterket. Større befestningsanlegg foregår i og ved Bodø. Tyskerne har gjenoptatt arbeidet på en flyplass i Rygge som har ligget nede siden 1940. De har lagt beslag på 4000 mål jord tilhørende 14 gårder. En del tyske tropper er transportert ut av landet. Man regner med at 10.000 flere tropper er reist ut av landet enn det er kommet inn siden permitenttrafikken gjennom Sverige ophørte.

v v v

Østen. - Salamaua og Loy på New Guinea er erobret av de allierte. 20.000 japanere er isolert.

v v v

Jøssinger og -jøssinger.

Det hendte sig en gang for lenge lenge siden, så lenge at de ferreste husker det nå, at allierte sjøstridskrefter gikk inn til den lille norske by Svolve nordpå. De senket en del tysk tonnasje på havna, ødela nogen tyske anlegg i nærheten og trakk sig tilbake i god orden. Med sig førte de en del unge norske menn og kvinner, som forlot fedrelandet for å være med på å hente friheten hjem. Vi minnes noen ord som falt mellom to av disse kvinnene som vi hørte den ene av dem fortelle om i radio etterpå. Hun fortalte at en halv time eller så før skipene skulde lette kom vennen inn til henne og spurte om hun vilde med. Hun betenkte sig. Det var selvfølgelig ikke så greit å forlate alt på så kort varsel og gi sig det ukjente i vold. "Du er vel norsk!" sa venninden da. Det var hun, og hun blev med. Men skipene førte også med sig noen, som ikke reiste så godvillig, nemlig medlemmene av NS. Blant dem var det - hvis vi ikke husker feil - Svolve politimester. Han var blitt medlem av NS etter 9. april. Folk sa om ham at han hadde satt sig i jungesolen sin og gitt den fart. "Tyskland vinner, England vinner, Tyskland vinner, England vinner," hadde han sagt ettersom stolen vippet frem og tilbake. Den stoppet på "Tyskland vinner", og så meldte mannen sig inn i NS. Denne lille historien har vi av og til kommet til å tenke på. På den ene siden har vi dem som når det spørres om de er norske, kaster alle betenkeligheter overbord og går inn for den gode sak, på den andre siden har vi mannen i jungestolen, mannen som teller på knappene for å se om Tyskland vinner eller England eller de allierte vinner. Ja, en trenger ikke å telle på knappene lenger for å se hvem som vinner, men i 1940 var det nogen som gjorde det, og i 1941 og 42 også. Men hvad vi egentlig skulde ha sagt, var at det ikke var alle som var så uheldige som politimesteren i Svolve. Av de jungestolene som dengang var igang landet over har nok de fleste nu endelig stoppet på "England vinner", og mannen i stolen sitter der og kaller sig

for jøssing. Nå spørr vi våre lesere, kan dere huske at vi engang i tiden hadde nokså mange av det slaget vi kalte for stripete? Javel, men hvor er de blitt av alle sammen? Jo, det skal vi si. De stripete er nettop de som satt i jungestolene og ikke visste til hvilken kant de skulde helde. Nu har jungestolen stoppet på tysk nederlag og alliert seier, og de stripete er blitt jøssinger. Vi vil kalle dem for jungestoljøssinger.

Når vi nu snakker om disse jungestoljøssingene, som er representert innen alle lag av befolkningen og innen alle yrker, så er det fordi det er nødvendig. De er slike stakkarer, at vi helst hadde latt dem være i fred, hadde det ikke vært fordi de tross alt ennå er en fare for den norske front. De er en fare fordi de utgjør i en svakhet i fronten. Vi må derfor aldri glemme at vi har dem der.

Vi smiler i skjegget når vi tenker på opgjørets dag. Kjenner vi jungestoljøssingene rett, kommer ingen til å være mere blodtørstige enn dem. Da skal vi se jungestoljøssingene med revolver og kniv på jakt etter jungestolquislingene. Og så tenke sig til at den eneste forskjellen mellom dem ligger i jungestolen! (Forts.)

v v v

Den svenske øverstbefalende har i en tale til soldatene fremholdt at den høie grad av krigsberedskap er nødvendig, idet det er fare for nye krigsutbrudd i Nordeuropa. Krigsutbrudd mellom andre land enn Tyskland og Sverige kan ikke tenkes, all den tid alle andre nordeuropeiske land er i krig eller okkupert. Den svenske flyvåpen styrkes. Sveriges marine består av 3 7000 tonns panserskip med 28 cm.s kanoner, 5 mindre panserskip med 21 cm.s kanoner, 9 destroyere, 15 torpedobåter og 24 ubåter.

v v v

I et radiointervju forleden uttalte admiral Riiser-Larsen om våre norske flyvere at de fikk sin utdannelse etter et etter våre forhold tilpasset britisk system. De kunde måle sig med de beste av de allierte lands flyvere, sa han. De norske tap i forhold til de tyske var 1-4. Mange nedskutte norske flyvere er havnet i tysk krigsfangenskap. Nordmennene

var fremfor alt gode skyttere, sa admiralen. v v v

Hvad tenkte Mussolini da tyskerne befridde ham fra fangenskapet hos Badoglio? Antagelig skjønte han ingenting. Han visste at Hitler aldrig vilde hjelpe ham for gammelt vennskaps skyld, og det første han derfor måtte spørre sig selv om, var hvilken nytte Hitler kunde ha av ham. Så fikk han høre om våpenstilstanden, og da gikk det et lys op for ham. Hitler hadde utsett ham til å spille en quislings rolle i den delen av Italia som tyskerne holdt okkupert.

Befrielsen av Mussolini beviser ihvertfall en ting, og det er at Hitler helt til det siste hadde satt sin lit til Badoglio. Først da Badoglio sviktet, kom han i tanker om Mussolini og satte et stort apparat i sving for å få tak i ham. Altså var det rent oppspinn - som nesten all tysk propaganda - at tyskerne lenge hadde vært forberedt på den vending tingene tok og hadde tatt sine forholdregler.

Befrielsen av Mussolini vil ikke få stor betydning. Det kan bli ubehagelig for italienerne i den tyskokkuperte delen av landet å ha en slik quisling gående løs og gi tyskernes ulovlige vedtak et visst preg av legalitet, men det er også alt. At enkelte fascister dukker frem av sine smutthuller og igjen spiller herrer, har mindre betydning. De kommer snart nok til å forsvinne igjen.

Den tid er forbi da slikt som befrielsen av Mussolini spiller nogen praktisk rolle eller har propagandamessig verd. Nu er det bare våpenenes tale som veier. Det var engang for lenge siden at skryt og trusler, løftebrudd, mord og kupp skremte og imponerte verden. Nu er alt slikt slag i luften. Men la bare tyskerne tro at de her har utført en bedrift av betydning, la dem innbilde sig at de har vunnet en stor seier. De narrer sig selv, og det er vi tjent med. v v v

I Ungarn finnes det et stort fredsparti, som er stemt for landets betingelsesløse overgivelse. Italias eksempel har virket meget sterkt. De to øier Kos og Laros i den italienske øigruppe Dodekanes i Egærhavet er okkupert av de allierte.

Det samme gjelder den greske øi Samos like nordenfor. v v v

Istedenfor Liberty-skipene vil amerikanske skipsverfter gå igang med seriebygging av en ny skipstype, Victory-skip, som skal ha et rum og et dekk mere enn Libertyskipene, og gjøre 17 knop med full last.

Den samlede allierte krigsproduksjon i 1943 vil være 3 ganger så stor som aksens. I 1944 vil den være 4 ganger så stor. I denne beregning er den italienske produksjon inkludert. Etter Italias kapitulasjon blir situasjonen altså enda gunstigere for de allierte.

Den tyske flyproduksjon er beregnet til 2200 fly pr. mnd. Men som Churchill har fremholdt, har det funnet sted en katastrofal nedgang i Tysklands produksjon takket være alliert bombing. Flere av Tysklands viktigste flyfabrikker, deriblant fabrikken i Wiener Neustadt, er blitt meget effektivt bombet. v v v

Allierte fly har rettet en rekke angrep særlig mot industri- og kommunikasjonsmål i Franrike. Blant målene var stålverker, en gummifabrikk, kulelager og flyfabrikker. Flyplasser, skipsverfter og havneanlegg er bombet. Berlin har vært bombet i flere netter av Mosquito bombefly. v v v

Til Russlandskommunikatet tilføies at Novorossisk blev erobret ved innsats av russiske styrker fra sjø og land. Kampene varte i fem dager. Tyskerne er på retrett til Anapa ved kysten. v v v

Norske lette sjøstridskrefter har senket et tysk skip ved Kristiansund. Britiske torpedofly har senket et annet mellomstort handelskip ved Norskekysten. v v v

Paven har nektet å motta en utsending fra general Kesselring fordi tyskerne har besatt Rom efter at den var erklært for en åpen by. Tyskerne holder Vatikanbyen avsperrert og har tatt kontroll over Vatikanets radiosender.

Ialt er 108 italienske handels- og krigsskip overgitt til alliert kontroll. En avdeling av den italienske flåte er kommet til Alexandria fra Malta på etårsdagen for Mussolinis besøk hos Rommel for å forberede innmarsjen i Alexandria. v v v

Kgl. Post

Nr. 39

25. september 1943

3. årg.

I denne uke har russerne hatt en fremgang som aldri før, og har gjort en innsats, som vi skulde tro langt overgår tyskernes under innmarsjen i Russland. Den russiske overkommando leder 9 større fremstøt samtidig, hvilket betegnes som noget enestående i krigshistorien. Uken blev innledet med meldingen om at russerne hadde befridd 600 steder, deriblant Pavlograd på jernbanen Losovaja-Melitopol. Derefter fulgte russernes gjennombrudd på Smolenskkonten, hvor Sjukovka på jernbanen Brjansk-Roslavl blev tatt. Samtidig foretok russerne overgangen over Desna på bred front, og foruten Novgorod-Seversk, som de allerede holdt, inntok de Trubtsjevsk lenger mot nord. Herfra fortsatte de fremstøtet mot Gomel. Også på Kievfronten kunde russerne notere betydelig fremgang.

De tok Priluki sydøst for Nesjin, Pirjatin og Lubni. Sydøst for Poltava falt Krasnograd i russernes hender. På en dag hadde de inntatt 11 byer og befridd 1200 bebodde centra. Derefter fulgte fallt av Koselets mellom Nesjin og Kiev, og da russerne efter de siste meldinger kjemper sig vei inn i Kiev efter å ha tatt punkter ved Dnjepr på begge sider av byen, må vi anta at Oster, Bobrovitsa på jernbanen Nesjin-Kiev, og Gogolev også er på russernes hender. I fremstøtet fra nord mot Vitebsk og Smolensk inntok russerne Velisj og Demidov, som blev betegnet som et viktig støttepunkt i tyskernes forsvar av Smolensk. Tre russiske armeer truet nå Smolensk, - en fra nordvest, en fra øst og en fra sydøst. Denne siste konsentrerte sig om angrepet på Roslavl. Og idag melder tyskerne selv at Roslavl og Smolensk er falt. SMOLENSK ER FALT! Efter tre dagers kamper tok russerne Tsjernigov på jernbanen vestover fra Nesjin. De meldte samtidig at de nå holdt hele vestre breidd av Desna. Efter Smolensks og Roslavls fall kan vi gå ut fra at hele jernbanenettet mellom elvene Desna og Sosj snart vil være på russernes hender. Efter å være totalt utmanøvrert ved Poltava, måtte tyskerne trekke sig ut av denne by sterkt truet av russernes mobile kolonner, som nu støter frem mot Kremetsjug ved Dnjepr. Øst for

Dnjepropetrovsk har russerne tatt jernbaneknutepunktet Sinelnikovo og har nådd frem til Dnjepr. Og ved Det asovske hav har de gått forbi Melitopol. Tyskernes eneste retrettvei fra Krim blir således jernbanen Perekop-Kherison, som betegnes som usikker. Russerne har videre inntatt Anapa på Kubanhalvøia, hvorfra de er iferd med å kaste de siste tyskere ut. De neste opgitte mål for den russiske offensiv er på Vitebsk, Gomel, Kiev, Kremetsjug, Dnjepropetrovsk og Saporotsje. Ved inntagelsen av Tsjernigov og fremstøtene mot Gomel og Kiev truer russerne med å dele den tyske front i to ved Pripetmyrene. v v v

Italiafronten. - 5. arme har nu full kontakt med 8. arme, mottar stadig forsyninger og forsterkninger, og avanserer tiltross for det konsentrerte tyske forsvar i fjellene. Terrenget betegnes som betydelig vanskeligere enn på Sicilia. Tyskerne trekker sig langsomt tilbake etterlatende et belte med ødeleggelseser. Fra høidene sør for Neapelbukta behersker det allierte artilleri denne by. Ukens viktigste erobring er 8. armes inntagelse av kommunikasjonscentret Potenza. v v v

Marokkanske tropper er landsatt på Korsica og har sammen med italienerne og korsikanske frihetskjemper drevet tyskerne op i nordøstre hjørne av øia. Tyskerne forsøker å evakuere fra havnebyen Bastia. Allierte fly har senket tyske transportskip på Bastias havn og har skutt ned minst 26 tyske transportfly på vei vei fra Korsika med tropper. v v v

Fra Nordvestitalia melder det om heftige kamper mellom tyskerne og italienske alpetropper. Over hele Italia foregår det en mere eller mindre utstrakt sabotasje, som tyskerne møter med hård hånd. Mest utførlige er meldingene fra Neapel. Den amerikanske korrespondent Knickerbocker opplyser at flyktninger fra byen har opgitt antallet av menn, kvinner og barn som tyskerne har myrdet i Neapel som 40.000. Det kan vel være grunn til å tvile på at tallet er riktig. Gatekamper foregår. For øvrig meldes det at tyskerne har

skutt italienske officerer og soldater fordi de "nektet å samarbeide". Tre kardinaler holdes i husarrest av tyskerne, som beskylder dem for å ha gitt ly for eftersøkte personer. Også fra Rom meldes det om gatekamper. BBC.s korrespondent Rasmussen, som deltok i landingen ved Reggio, forteller at tyskerne hadde plyndret byen for alt før de forlot den. Rasmussen fremholder at det er tyskernes plyndremetoder og arroganse, som mer enn noe annet har banet vei for de allierte i Italia.

Den siste del av den italienske flåte er kommet til alliert havn. Underveis hadde de italienske krigsskip senket 9 fiendtlige fartøier.

En talsmann for den britiske regjering uttaler at den italienske flåtes fremtid avhenger av den holdning det italienske folk vil innta.

Italienske fly fortsetter å komme til allierte flyplasser. - Ifølge våpenstilstandsavtalen skulle Italia utlevere flåte og flyvåpen.

v v v

Jugoslaviske friskarere har gått inn på italiensk område ved Fiume. Nord for Trieste og Fiume har de avskåret alle jernbaner. De holder 300 km av den dalmatiske kyst, og har avslått sjentatte tyske forsøk på å tilbakerobre Split. Inne i landet har de avskåret viktige jernbaner. Britiske våpen ankommer til landet.

v v v

Mål for alliert bombing har vært industribyene Mannheim, Ludwigshaven og Hannover, som alle blev kraftig angrepet. Aachen og Darmstadt har vært utsatt for mindre kraftige angrep. I dagene onsdag, torsdag og fredag blev 4000 tonn bomber kastet over mål i Tyskland.

Opgjør etter bombing av Hamburg foreligger nu. 77 prosent av byens bebyggelse er rasert eller nedbrent, d. v. s. 2400 hektar (vel 24.000 mål).

Av de åtte skipsverfter, som er ødelagt, er de fire største i byen, 17 handelsskip, deriblant 12 store, er senket på havna, videre 5 store flytedokker og 2 ubåter, dessuten er 3 ubåter under bygning ødelagt. Dette er bare en liten brøkdel av den store skade som er voldt. Bombingen har kostet de allierte 87 fly.

Britisk styrmann med andre civile briter blev ført fra fangeleir ved Bremen for å utveksles i Lissabon med tyske fanger fra England. Underveis passerte styrmannen Essen, Duisburg,

Düsseldorf og Köln. Jernbanen går gjennom disse byers industridistrikter. Da toget passerte, blev gardinene trukket ned og fangene blev nektet å se ut. De greide allikevel å kikke under gardinet. Byene var blottet for liv, meddeler styrmannen. Ruiner og branntøtter var det overalt, murer og skorstener, som stod for fall, bombekraterer i gatene som det ikke var gjort noe forsøk på å fylle.

Styrmannen hadde sett resultatene av tysk bombing i London og Liverpool, men det var ingenting i sammenligning. Fra fangeleiren kunde han berette at fangevokterne hengav sig til sløv fatalisme. Han hadde også inntrykk av at bombingene ikke i Tyskland som i England blev møtt med et: we can take it! I Lissabon blev fem av britene holdt tilbake fordi fem av de tyske fanger, de skulde utveksles med manglet. Det var fem tyskere som hadde rømt fordi de ikke vilde hjem til Tyskland.

v v v

Det meldes at det har funnet sted innledende fredsforhandlinger mellom Finland og Russland, men at disse strandet fordi finnene ikke vilde oppgi støttepunkter i russisk Karelen.

En melding idag tyder dog på at forhandlingene kan være gjenoptatt. Den finske finansminister Tanner har offentlig erklært at Russland vil gå av med seiren. Finnene må se realistisk på situasjonen, fremholder han, og søke å opnå en fred med tilstrekkelige garantier. Han tok derefter til orde mot den fredsdiskusjon, som nu er blitt almindelig i landet, og sa at folk enten fikk vise sine valgte representanter tillid eller velge andre. - Det er altså tydelig at regjeringen er gjenstand for kritikk og at folk ønsker fred. Hvad Tanner mener med garantier er for øvrig ikke godt å si. Da Finland ikke kan forlange at Russland skal avruste, blir landets beste garanti at det selv opfører sig slik, at det vinner russernes tillid.

v v v

Innen 1944's utgang vil U.S.A. ha bygget 50 mill. tonn handelsfartøier eller mere enn U.S.A.s, Storbritannias Japans og Norges sammenlagte førkrigs handelsflåter. - Hvert femte minutt døgnet rundt kjøres et nytt fullstendig ferdig aeroplan ut fra amerikanske fabrikker.

v v v

NORGE FRI TT

Nr. 40

2. oktober 1943

3. årg.

Den røde hærs fremgang på midtfronten fortsetter. Allerede i ukens begynnelse meldte russerne om god fremgang mot Gomel, som da var et av de få steder tyskerne holdt på vestsiden av Dnjepr. Like etter fulgte meldingen om russernes inntagelse av byene Klintzy og Novosybkov på jernbanen Brjansk-Gomel. Vi går ut fra at det er nordvest for disse byer at russerne har gått inn i Hviterussland på bred front. Ved Gomel har de avansert til byens utkant, og dermed er vel hele området mellom elvene Dnjepr-Sosj på den ene side og Desna på den andre nu på russernes hender. Opmarsjen fra Smolensk mot Vitebsk fortsetter. Den siste russiske erobring det er meldt om på jernbanen mellom disse to byer, er Rudnja. Videre står russerne bare 15 km fra Orsja og truer Mogilev. Mellom Kiev og Dnjepetrovsk har russerne inntatt Kremensjug, det siste tyske brohode nordøst for Dnjepr. Russerne har inntatt en forstad til Dnjepetrovsk på østsiden av elven. De har videre meldt at de har gått over Dnjepr på seks steder her, men etter senere meldinger å dømme, har de ikke vunnet fast fot. De voldsomste kamper raser nu ved Kiev, hvor tungt russisk artilleri er kjørt op mot de tyske forsvarsverker, og ved Saporosje, hvor russerne driver tyskerne tilbake. Ved Tamanhalvøya har russerne inntatt Temrjuk, et av de siste tyske støttepunkter på østsiden av Kertsjstredet. 46 nye russiske generaler er utnevnt på grunn av tilveksten til den røde hær. Russiske fly har senket tyske skip på tilsammen 19.000 tonn i Østersjøen.

v v v

Italiafronten. - 5. ammes betydeligste erobringer i ukens løp er Avelino på jernbanen til Benevento, og Napoli, som blev tatt etter hårde kamper. Den tyske arme på denne front, som består av 5 divisjoner, retirerer under press. Den ventes å ville ta oppstilling igjen ved Volturino, hvor elven fra Benevento danner en naturlig forsvarslinje. Under operasjonene ved Neapel har alliert flåte og fly grepet avgjørende inn i kampen. Etter erobringen av Foggia

har 8. arme erobret Manfredonia ved østkysten og hele halvøya nordenfor, likesom de har inntatt San Severo og Lucero nordvest for Foggia.

Erobringen av flyplassene ved Foggia, det største flyplassanlegg i Italia, er av stor strategisk betydning. Når plassene er istandsatt, vil de kunne benyttes som baser for bombing av mål i Sydtyskland, Østerrike og vassalstatene, likesom baser for transportfly til å føre forsyninger til Balkan.

De ødelagte havneanlegg i Neapel settes nu istand av tropper med øvelse fra lignende arbeide i Tripolis, Tunis og Bizerte. Havnen, som visstnok er den neststørste i Italia, vil derefter tjene som forsyningsbasis for 5. arme.

En ny italiensk regjering er under dannelselse med det formål å aktivere Italias krigsinnsats mot Tyskland. General Eisenhower har hatt en samtale med Badoglio i samme anledning. (Bare Darlans fortidlige død hindret ham i også å være tilstede.)

Efter et almindelig anslag skal bare 1/10 av fascistmilisen ha fulgt Mussolinis opfordring og igjen meldt sig til tjeneste.

Tyskerne har måttet annullere ordren til italienske officerer og menige om å melde sig til tjeneste med uniform og våpen.

v v v

Alliert bombing. - Enden har vært utsatt for to dagangrep av amerikanske flyvende festninger med Thunderbolt jagereskorte, samt et nattangrep av britiske fly. Hannover, en av Tysklands ti største byer, har vært meget kraftig angrepet. Bochum og andre mål i Ruhr har også vært kraftig bombet, likeledes kommunikasjons- og industricentret Hagen. Mål ved München og Messerschmidtfabrikken ved Wiener Neustadt er bombet av amerikanske fly med basis Nordafrika. Dette er første gang at mål i selve Tyskland er bombet av fly fra Nordafrika.

Under de siste angrep på Berlin blev byen tilføjet et ødeleggende slag. Over hundre store fabrikker blev mere eller mindre skadet. - Under et angrep på en gummifabrikk i Frankrike for en tid siden blev 700.000 bil-